

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Janou Volkovou ve věci

žalobce: **P. D. N.**
státní příslušnost Vietnamská socialistická republika
zastoupený advokátem Mgr. Faridem Alizeyem
sídlem Stodolní 834/7, 702 00 Ostrava

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 2. 2024, č. j. OAM-25/ZA-ZA15-HA13-2024,
o udělení mezinárodní ochrany,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce podal žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 2. 2024, č. j. OAM-25/ZA-ZA15-HA13-2024 (dále též jen „napadené rozhodnutí“). Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále též „zákon o azylu“).

II. Napadené rozhodnutí a související skutkové okolnosti

2. Žalobce požádal dne 5. 1. 2024 v České republice o mezinárodní ochranu. Dne 11. 1. 2024 poskytl údaje k žádosti o mezinárodní ochranu. Uvedl, že Vietnam opustil v dubnu nebo v květnu 2019 letecky do Rumunska kvůli práci, pracoval tam do srpna 2020. V listopadu 2020 odjel na Ukrajinu, kde byl do 29. 11. 2023, pracoval tam bez povolení na stavbách. Dne 29. 11. 2023 cestoval z Ukrajiny do České republiky schovaný v nákladním autě. Má manželku a dvě děti, je zcela zdravý, nemá žádné politické přesvědčení, nikdy neměl problémy se zákonem v jeho vlasti ani v České republice. O mezinárodní ochranu žádá z důvodu, že má ve Vietnamu velký dluh, chtěl by zůstat v České republice, aby mohl pracovat a vydělat na splacení dluhu.
3. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 11. 1. 2024 žalobce uvedl, že v roce 2017 až do roku 2018 otevřel společnost, kde choval kachny. Po epidemii ale všechny kachny zemřely, takže nemohl splatit svůj dluh. Půjčil se asi 500 000 Kč. V současné době je dluh 300 000 Kč, splátky musí splatit do deseti let. Dal do zástavy pozemky, kde byla jeho společnost. Ve Vietnamu by těžko sháněl práci. Dále uvedl, že jeho rodina žije ve Vietnamu. Kvůli dluhům nemá žádné problémy, nikdo mu nevyhrožuje. Ve Vietnamu neměl nikdy žádné problémy, ani se státními orgány nebo bezpečnostními složkami. Obává se, že kdyby se vrátil a nemohl najít práci, tak nebude mít příjmy na splacení a banka mu odejme pozemky i dům, ve kterém bydlí jeho rodina. Chce zde oficiálně žít a pracovat a postupně splácet dluh.
4. Ve správním spise se nachází i opis z evidence rejstříku trestů žalobce bez záznamu.
5. Žalovaný následně založil do spisu podklad: Informace OAMP ze dne 14. 6. 2023 ve věci bezpečností a politické situace v zemi, vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, stav k červnu 2023.
6. Žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu. Měl za to, že jediným důvodem pro podání žádosti o mezinárodní ochranu žalobce jsou ekonomické důvody. Jiné okolnosti, které by osvědčily, že by byl žalobce ve vlasti pronásledován z důvodů předpokládaných v § 12 zákona o azylu nebo že by mu ve Vietnamu hrozila újma dle § 14a zákona o azylu, žalobce v žádosti ani později neuvedl. Žádost žalobce o mezinárodní ochranu proto žalovaný vyhodnotil jako zjevně nedůvodnou.

III. Obsah žaloby

7. Proti napadenému rozhodnutí brojil žalobce včasnou žalobou, v níž navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.
8. Žalobce uvedl, že správní orgán v řízení o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany nezjistil přesně a úplně skutkový stav a nevyhodnotil řádně všechny předložené podklady za účelem zjištění všech relevantních skutečností. Jednal tedy v rozporu s vyšetřovací zásadou, která řízení v této věci ovládá.
9. Správní orgán nepostupoval tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2 zákona 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „s. ř.“), čímž porušil § 3 citovaného zákona. Správní orgán také neuvedl v dostatečné míře důvody výroku svého

rozhodnutí, podklady pro jeho vydání a úvahy, kterými se řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, jak ukládá § 68 odst. 3 s. ř.

10. Je přesvědčen, že mu v zemi původu hrozí pronásledování a vážná újma ze strany jeho věřitele, spočívající v nelidském zacházení, neboť v případě, že zůstane bez práce, najde si ho a bude se domáhat splátky dluhu nevybraným způsobem, neboť praktiky lichvářů jsou ve Vietnamu za hranou zákona, avšak ze strany státních orgánů jsou přehlíženy, pokud nejsou dlužníky prokázány, avšak v takovém případě stíhají lichváře vysoké a drsné tresty, proto se lichváři svým dlužníkům mstí a vyhrožují likvidací, aby neměli problém se státními orgány. Ví od své rodiny, že jeho věřitel ví o tom, kde se zdržuje a čeká na splátky dluhu, v opačném případě při jeho návratu si ho najde a dluh vyřídí jeho likvidací.
11. Správní orgán jednoznačně vyhodnotil nesprávně důvody jeho žádosti, když tyto podřadil pod ryze ekonomické, avšak hlavním důvodem jeho žádosti o mezinárodní ochranu je opodstatněný strach o jeho život v zemi původu, který je ohrožen lichváři, respektive jeho věřitelem. Má za to, že v jeho případě byly splněny minimálně podmínky pro přiznání doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu, když vážná újma spočívá v nelidském zacházení ze strany jeho věřitele.
12. Dále uvedl, že správní orgán v odůvodnění svého rozhodnutí absolutně ignoroval možnost udělení humanitárního azylu jeho osobě ve smyslu § 14 zákona o azylu, když se tímto posouzením vůbec nezabýval.

IV. Vyjádření žalovaného

13. Žalovaný navrhl, aby krajský soud žalobu zamítl.
14. V písemném vyjádření odkázal na obsah spisu a napadeného rozhodnutí, jakož i na judikaturu správních soudů, která se obdobnými otázkami zabývá, s tím, že má žalobu za nedůvodnou.

V. Posouzení věci krajským soudem

15. Krajský soud v Ostravě přezkoumal napadené rozhodnutí (§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“, ve spojení s § 32 odst. 9 zákona o azylu) a ve věci rozhodoval bez jednání, neboť pro to byly splněny zákonem stanovené podmínky (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).
16. Žaloba **není** důvodná.
17. Žalobce brojí proti tomu, že žalovaný postupoval podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu. Podle uvedeného ustanovení se žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a, a zároveň uvádí pouze ekonomické důvody.
18. Zákon o azylu tak umožňuje žalovanému zamítnout žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou mimo jiné tehdy, pokud žalobce uvádí pouze ekonomické důvody a současně neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a téhož zákona. Krajský soud proto zkoumal, zda byly všechny podmínky dle § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu splněny.

19. Podle § 12 zákona o azylu se cizinci udělí azyl, je-li a) pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. V průběhu správního řízení, konkrétně do protokolu o pohovoru k žádosti ze dne 11. 1. 2024, žalobce k dotazu žalovaného sdělil, že mu ve vlasti žádné nebezpečí či pronásledování nehrozí. Žalovaný tak v napadeném rozhodnutí správně vyhodnotil, že problémy, kterých se žalobce ve vlasti obává, nesouvisí s žádným ze shora uvedených azylových důvodů. V souladu s žalovaným krajský soud shledal, že žalobce netvrdil ve správním řízení žádné azylově relevantní důvody podle § 12 zákona o azylu.
20. Krajský soud se ztotožnil s žalovaným i v tom, že nebyly splněny důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Uvedené ustanovení upravuje, že doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Žalobce v průběhu správního řízení žádné nebezpečí vážné újmy nenamítal, pouze opakovaně sdělil, že chce v České republice vydělávat peníze, má dluh, který chce splatit. Z uvedeného se jakékoli obavy z hrozícího nebezpečí v místě původu nepodávají.
21. Krajský soud se proto dále zabýval tím, zda žalovaný správně zhodnotil, že důvodem pro podání žádosti o mezinárodní ochranu byly pouze ekonomické důvody.
22. Žalobce v řízení před správním orgánem opakovaně konstatoval, že v roce 2019 z Vietnamu odjel za prací do Rumunska, kde přes rok pracoval a následně pobýval přibližně tři roky na Ukrajině, kde také pracoval. Jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu při poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu dne 11. 1. 2024 uvedl, že „*ve Vietnamu mám velký dluh. Chtěl bych zůstat v ČR, abych mohl pracovat a vydělat na splacení dluhu*“. Z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 11. 1. 2024 se podává, že žalobce žádné ohrožení ze strany věřitelů ani nezminil. Pouze popsal, že se obává, že kdyby se vrátil a nemohl najít práci, tak nebude mít příjmy na splacení dluhu a banka mu odejme pozemky i dům, ve kterém bydlí jeho rodina. Na zcela konkrétní dotaz, zda měl ve Vietnamu nějaké problémy, odpověděl, že ne. Zopakoval, že chce získat azyl, aby v České republice mohl pracovat. Z uvedeného jasně vyplývá, že důvodem pro podání žádosti o mezinárodní ochranu byla tíživá finanční situace žalobce.
23. Tímto – ekonomickým – důvodem se žalovaný zabýval a řádně odůvodnil, proč ekonomické důvody nejsou bez dalšího pro udělení mezinárodní, resp. doplňkové ochrany dostatečné. K tomu lze doplnit, že „*obtíže žadatele o azyl stran obživy či možností seberealizace nelze bez přistoupení dalších okolností hodných zvláštního zřetele vnímat jinak, nežli jako důvody ekonomické*“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003-54, srov. též rozsudek téhož soudu ze dne 15. 2. 2021, č. j. 4 Azs 325/2020-29). Rozhodovací praxe správních soudů je dlouhodobě ustálená v závěru, že ekonomické obtíže jistě mohou způsobovat žalobci reálné problémy v řadě oblastí života, nemohou však založit poskytnutí mezinárodní ochrany, a to ani podle § 12 a § 14a zákona o azylu (srov. např. rozhodnutí

Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2007 č. j. 5 Azs 15/2007-79, ze dne 27. 3. 2014, č. j. 10 Azs 40/2014-23, nebo ze dne 8. 9. 2020 č. j. 8 Azs 85/2020-27).

24. V žalobě ale žalobce namítal, že důvodem pro podání žádosti o mezinárodní ochranu byla obava z jeho věřitele ve vlasti, nikoli ekonomické obtíže, a nesouhlasil s tím, že se žalovaný tímto důvodem nezabýval. Krajský soud zjistil, že o pronásledování věřiteli žalobce ve správním řízení ani v náznacích nehovořil, poprvé tak učinil až v žalobě. V této situaci je třeba připomenout, že obsah odůvodnění rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany v první řadě předurčují důvody, které žadatel ve správním řízení prezentuje. Z tvrzení, které žalobce v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany předeštel, neplynulo, že by žádal o mezinárodní ochranu z důvodu ohrožení v zemi původu. Správní orgány mají povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu pouze pokud žadatel o azyl tvrdí existenci azylově relevantních důvodů. Pokud tak žalobce ve správním řízení neučinil, žalovaný neměl povinnost domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu a činit k nim skutková zjištění (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003-59).
25. V této souvislosti je třeba odkázat na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, která vychází z toho, že primárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany je samotný žadatel a z obsahu jeho žádosti se pak v následujících fázích vychází, správní orgán zjišťuje skutkový stav v rozsahu možných důvodů udělení mezinárodní ochrany, které vycházejí právě z žadatelovy žádosti, respektive z dalších jím uváděných tvrzení (srov. např. usnesení NSS ze dne 20. 6. 2013, č. j. 9 Azs 1/2013-38, či ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014-48, nebo ze dne 2. 6. 2020, č. j. 10 Azs 448/2019-34). V posledně uvedeném usnesení NSS zdůraznil, že stěžovatel neměl spoléhat, že na něj § 11a odst. 3 zákona o azylu nedopadne (shodně usnesení NSS ze dne 27. 5. 2021, č. j. 7 Azs 54/2021-42). Ostatně i z § 23 odst. 2 písm. b) zákona o azylu plyne, že pohovor se neprovádí, byla-li podána opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany; v takovém případě žalovaný umožní žadateli sdělit důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany písemně nebo jiným vhodným způsobem (srov. např. usnesení NSS ze dne 5. 11. 2020, č. j. 7 Azs 106/2020-22).
26. Žadatel je tím, kdo v řízení ve věci mezinárodní ochrany nese břemeno tvrzení a jeho žádost je posuzována z hlediska skutečností, které označí jako důvody k jejímu podání (např. usnesení NSS ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014-48, a ze dne 19. 1. 2017, č. j. 2 Azs 272/2016-47, ze dne 16. 1. 2019, č. j. 8 Azs 239/2018-39, nebo rozsudky ze dne 26. 10. 2016, č. j. 1 Azs 214/2016-32, či ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009-65). Představa, že by správní orgán sám zjišťoval pronásledování či potenciální ohrožení konkrétního žadatele o azyl v zemi jeho původu, je zcela nereálná. Jedině žadatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a proč. V průběhu řízení o udělení azylu musí žadatel uvést veškeré relevantní důvody, na základě kterých poté správní orgán jeho žádost posoudí (např. usnesení NSS ze dne 19. 7. 2016, č. j. 7 Azs 78/2016-23, nebo již citované usnesení č. j. 8 Azs 239/2018-39). V této souvislosti lze odkázat také na usnesení č. j. 6 Azs 175/2017-26, ve kterém se Nejvyšší správní soud zabýval obdobnou situací, jaká nastala v posuzované věci, tedy že žalobce uvedl nové skutečnosti až v žalobě.
27. Krajský soud z výše uvedených důvodů shledal, že žalovaný nepochybil, pokud se otázkou jakéhokoli ohrožení v zemi původu nezabýval a neobstaral si Informace Ministerstva zahraničních věcí, zaměřenou na otázku půjček, úvěrů a lichev, pokud žalobce v žádosti o mezinárodní ochranu uváděl toliko ekonomické důvody.

28. Nelze dále odhlédnout od skutečnosti, že žalobce přes to, že byl již ve správním řízení zastoupen advokátem, který byl seznámen s podklady pro rozhodnutí, žádné doplnění dokazování nenavrhoval a další skutečnosti ke své žádosti netvrdil. V ničem nepodložené změně a gradaci azylového příběhu v žalobě shledává krajský soud prvky účelovosti. Při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce jasně uvedl, že ve Vietnamu neměl nikdy žádné problémy. Žalovaný se nemohl podrobněji či více zabývat obavou žalobce z věřitelů, když žalobce tuto skutečnost do podání žaloby ve správním řízení neuváděl.
29. Dle krajského soudu žalovaný postupoval správně, pokud shledal, že byly splněny obě podmínky stanovené v § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu. Žalobce netvrdil ve správním řízení žádné azylově relevantní důvody pro postup podle § 12 ani ve správním řízení nenamítal, že by mu hrozilo nebezpečí odůvodňující udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Žalovaný správně identifikoval důvody podání žádosti žalobce, a to důvody toliko ekonomické. Ze správního spisu a z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že si žalovaný zajistil v posuzovaném případě informace OAMP ze dne 14. 6. 2023 (Vietnam – Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv), která zrcadlí stav v zemi původu žalobce k červnu 2023. Hodnocení bezpečnostní situace ve Vietnamu provedené žalovaným vyhovuje požadavkům uvedeným v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008, č. j. 5 Azs 55/2008–71, podle kterého „*informace o zemi původu musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné.*“ Žalovaný své rozhodnutí patřičně individualizoval. Azylový příběh nabízený žalobcem žalovaný posoudil dostatečným způsobem a ve světle obsahu správního spisu. Za situace, kdy žalobce žádné azylově relevantní důvody ve správním řízení netvrdil a ani z uvedených zpráv se nepodává, že by snad žalobci mělo hrozit pronásledování nebo vážná újma ve smyslu § 12 a § 14a zákona o azylu, považuje krajský soud odůvodnění napadeného rozhodnutí ve věci za dostačující a postup podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu za správný.
30. Je třeba připomenout, že mezinárodní ochrana je specifickým institutem sloužícím k ochraně osob před porušováním jejich základních práv v zemi původu, a nikoliv k legalizaci pobytu, neboť pro tento účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje předpokládané zákonem č. 326/1999 Sb. (srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004–57). Ze všech okolností případu, zejména pak ze samotné výpovědi žalobce, je přitom jednoznačné, že skutečným důvodem podání žádosti není obava z pronásledování či vážné újmy v zemi původu, ale uvedené ekonomické obtíže, zapříčiněné dluhy. Tyto obtíže však nelze řešit žádostí o udělení mezinárodní ochrany, jejímž prostřednictvím mají být chráněni cizinci v jiných, v zákoně o azylu předvídaných, životních situacích.
31. Pro úplnost krajský soud dodává, že nelze aplikovat ani § 32 odst. 9 zákona o azylu, podle kterého při posuzování žaloby ve věci mezinárodní ochrany soud zohlední i nové důležité skutečnosti, které nastaly po vydání rozhodnutí ministerstva, jedná-li se o takové skutečnosti, které se vztahují k možnému pronásledování nebo k hrozbě vážné újmy; v tomto rozsahu není soud vázán žalobními body. Obecné, ničem nepodložené tvrzení o ohrožení věřitelem, poprvé uvedené v žalobě, za takovou skutečnost nelze považovat. Nadto se nejedná o skutečnosti nové, ale žalobce mohl tyto skutečnosti tvrdit již ve správním řízení.

VI. Závěr a náklady řízení

32. Krajský soud na základě shora uvedeného dospěl k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem, proto žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
33. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec jeho obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení mu tudíž přiznána nebyla (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014–47).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 11. června 2024

Mgr. Jana Volková
samosoudkyně